

Linn Ehde
Hållbarhetsstrateg
linn.ehde@trelleborg.se

Uppföljning av strategi för social hållbarhet 2021/22

Innehåll

1. Sammanfattning
2. Om strategi för social hållbarhet 2021-2030
3. Uppföljning av utvecklingsområden
4. Förslag till åtgärder

1. Sammanfattning

Strategi för social hållbarhet 2021-2030 syftar till att lägga grunden för ett socialt hållbart samhälle och är koncentrerad kring inriktningsmålet att alla barn och unga ska stimuleras och utvecklas för att lyckas så bra som möjligt i vuxenlivet. Strategin bygger på sex särskilt viktiga utvecklingsområden som bidrar till att främja barns och ungas förutsättningar i livet:

- Föräldrastöd
- Samverkan kring barn och ungas lärande
- En meningsfull fritid
- Arbete åt alla och god framtidstro
- Hållbara livsmiljöer
- Lyssna på barn och unga

Varje utvecklingsområde har en målformulering och indikator/er för uppföljning.

Framgången i strategins mål har fortskridit i varierande grad. Exempelvis har satsningar lett till framgång i målet gällande föräldrastöd, medan det ännu inte har visat sig i ökat antal deltagande föräldrar. Positiv utveckling ses i pojkars ökade deltagande i idrottsaktiviteter, medan flickors allt lägre deltagande utgör en kvarstående utmaning. Vad gäller samverkan för lärande finns utmaningar med att mäta samverkan, måluppfyllelsen för elever i årskurs 9 har sänkts och det finns fortsatt betydande skillnader mellan flickors och pojkars skolresultat.

En svårighet med strategin är att klarlägga samband mellan mål och indikatorer då vissa indikatorer inte direkt mäter måluppfyllelsen. En annan är att en baslinje eller

data saknas för att följa vissa indikatorer över tid och se trender i utvecklingen. För det fortsatta arbetet med att förverkliga strategin rekommenderas följande:

- att mål och indikatorer justeras så att indikatorerna mäter utveckling och målpuppfyllelse.
- att strategin omarbetas för att omfatta fler målgrupper samt verkar som ett strategiskt huvuddokument för kommunens riktning inom social hållbarhet.

Uppföljningsrapporten beskriver strategin och dess bakgrund. De sex utvecklingsområdena följs upp enligt gällande indikatorer (där statistik finns för år 2022 redovisas denna, i annat fall används senast tillgängliga data). Ett urval genomförda och pågående aktiviteter redogörs för, och avslutningsvis sammanfattas förslag till åtgärder för det fortsatta arbetet.

2. Om strategi för social hållbarhet 2021-2030

Strategi för social hållbarhet 2021-2030 syftar till att lägga grunden för ett socialt hållbart samhälle och är koncentrerad kring ett av Trelleborgs kommuns inriktningsmål: att alla barn och unga ska stimuleras och utvecklas för att lyckas så bra som möjligt i vuxenlivet. För att skapa goda förutsättningar för det är ett långsiktigt främjande arbete i samverkan mellan offentlig sektor, civilsamhälle och näringsliv viktigt.

Resultatet av arbetet med strategin ska synas i *Region Skånes Folkhälsoenkät Barn och unga* som genomförs vart fjärde år. I den senaste undersökningen (år 2021) redovisade flickor och pojkar och unga kvinnor och män i Trelleborgs kommun något sämre psykisk och fysisk hälsa än genomsnittet i Skåne och det syftar strategin till att förändra.

Strategin antogs av kommunfullmäktige den 31 maj 2021 och inför detta beslut genomfördes en nulägesanalys som identifierade betydelsefulla områden för barns trygghet och utveckling. Strategin bygger på sex särskilt viktiga utvecklingsområden som bidrar till att främja barns och ungas förutsättningar i livet. Dessa är:

- Föräldrastöd
- Samverkan kring barn och ungas lärande
- En meningsfull fritid
- Arbete åt alla och god framtidstro
- Hållbara livsmiljöer
- Lyssna på barn och unga

En stor del av det operativa arbetet med strategins genomförande sker inom ramen för det förvaltningsöverskridande samverkansarbetet *Tryggare Trelleborg*.

3. Uppföljning av utvecklingsområden

Strategi för social hållbarhet bygger på sex särskilt viktiga utvecklingsområden och varje utvecklingsområde har en målformulering och indikator/er för uppföljning.

Berörda förvaltningar och bolag ska prioritera åtgärder i samverkan och som en del av ordinarie verksamhetsplanering. Strategin föreslås utmynna i en handlingsplan med tydlig ansvarsfördelning. En sådan har ännu inte tagits fram (se avsnitt 4 för förslag till åtgärder gällande vägen framåt).

Nedan följer information om respektive område, uppföljning av mål enligt gällande indikatorer samt ett urval övriga aktiviteter inom området, som har genomförts under år 2021-2022 eller är pågående.

Resultaten baseras på mest aktuell tillgänglig data i Kolada, folkhälsorapport barn och unga samt lokal, manuell statistik.

Utvecklingsområde: föräldrastöd

Föräldraskapsstöd definieras av myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd som insatser, aktiviteter och verksamheter riktade till föräldrar som stärker föräldraförmågan och relationen mellan förälder och barn. Det ges främst av kommuner och regioner, men även inom den civila sektorn.

År 2018 beslutade regeringen om en ny nationell strategi för ett stärkt generellt föräldraskapsstöd som innebär att alla föräldrar ska erbjudas stöd under barnets hela uppväxt. Till generellt föräldrastöd räknas insatser som erbjuds alla föräldrar genom exempelvis mödravårdscentral och barnavårdscentral, familjecentral, öppen förskola, förskola och skola. År 2022 utökades regeringens statsbidrag till kommuner för att öka tillgång till föräldrastöd.

Trelleborgs kommun har tidigare erbjudit föräldrastöd till småbarnsföräldrar genom familjecentralen och riktat föräldrastöd hos samtalsmottagningen Lotsen och socialtjänsten. Det har dock inte funnits något generellt stöd enligt rekommendationerna på nationell och regional nivå. Strategin identifierar behovet av en kartläggning av befintligt föräldrastöd samt insatser för att alla föräldrar ska erbjudas samma möjlighet till stöd.

Mål

Trelleborg ska erbjuda generellt föräldrastöd (alla föräldrar ska erbjudas samma möjlighet till stöd och hjälp).

Indikator

Antal föräldrar som deltar i föräldrastödsprogram

Uppföljning av indikator

Totalt deltog ca 20 föräldrar/föräldrapar i föräldrastödsprogram under år 2021 (dvs 20 barns föräldrar/föräldrapar). Cirka 10-12 föräldrar/föräldrapar deltog i föräldrastödsprogram i socialförvaltningens regi och 9 föräldrar i bildningsförvaltningens regi. Siffrorna bedöms som låga på grund av pandemin (år

2020 deltog mer än dubbelt så många föräldrar i bildningsförvaltningens program). Statistik över antal deltagare förs manuellt av de ansvariga gruppledarna och gäller för program/grupper och inte individuellt stöd, där det är svårt att separera statistik över renodlat föräldrastöd.

Övriga aktiviteter

Här redogörs för ett urval aktiviteter inom föräldrastöd som har genomförts under år 2021-2022 eller är pågående:

Kartläggning

En kartläggning av det befintliga föräldrastöd som erbjuds inom familjecentralen, MVC och BVC genomfördes år 2021 i samarbete mellan Trelleborgs kommun och Region Skånes kunskapscenter för barnhälsovård. Socialförvaltningen genomförde dessutom en kompletterande lokal sammanställning.

Inom regionen finns BUP/Första Linjen, HAB och barnkliniker som ger föräldrastöd då barnet har en sjukdom, tillstånd eller funktionsnedsättning. Av socialförvaltningen i Trelleborgs kommun erbjuds fler än femton olika program: samarbetssamtal, familjerådgivning, familjebehandling på bistånd, samtalsterapi FFT på bistånd, på Lotsen erbjuds krisbearbetning, stödsamtal, rådgivning till familjer, enskilda och ungdomar, KOMET, BIFF (barn i föräldrars fokus), ABC, Familjecentralernas socialrådgivare, Växa tryggt, Skilda världar, Lejonet, KKV, Hela barn samt Beardslee.

Några behov som socialförvaltningens sammanställning identifierar:

- en bättre helhetsbild som synliggör samtliga insatser i kommunen behövs.
- förståelse för när olika insatser kopplas in och kännedom om hur verksamheterna ska göra för att koppla in insatser behöver öka.
- utmaningar består av att vissa gruppinsatser kräver ett visst antal deltagare för att kunna genomföras, verksamhetens förutsättningar förändras, samt att nya utmaningar i föräldraskapet framträder i och med att samhället förändras vilket ställer höga krav på att stödet till föräldrar ständigt förnyas och följer med i utvecklingen.

Föräldrastödsprogram och individuellt stöd

Föräldrastödsprogram erbjuds dels av socialförvaltningens råd- och stödenhet, dels i bildningsförvaltningens regi på de två öppna förskolorna (den ena en del av familjecentralen Bryggan och den andra sedan 1 januari 2022 inkorporerad i familjecentralen Myllan). Under år 2021 ställdes flera av föräldrastödsprogrammen in på grund av coronapandemin (så även år 2020).

I föräldrastödet ingår även individuellt stöd som ges direkt till föräldrar på familjecentralerna, på Lotsens samtalsmottagning samt sedan hösten 2022 i samarbete med BVC Fagerängen och Mama Mia Livets BVC.

Ny förebyggande enhet

Under 2022 har socialförvaltningen fått utökade resurser för en stor satsning på förebyggande socialt arbete gentemot barn, unga och deras föräldrar. Åtta medarbetare och en chef har tillsatts och resurser från råd- och stödenheten flyttats till den nystartade enheten förebyggande barn och unga som nu består av fjorton medarbetare och en chef.

Genom denna satsning har mer föräldrastöd och föräldrastödsprogram gjorts tillgängliga för barn, unga och föräldrar i olika livssituationer. Medarbetare utbildas nu till gruppleddare i ABC (alla barn i centrum) Tonår, Circle of Security och Föräldraskap i Sverige, och under år 2023 kommer stödet utökas med dessa program. Ett av målen med den nya enheten är att öka antalet föräldrar som har erbjudits föräldrastöd med 50 procent under de första tre åren.

Växa tryggt – hembesök till förstföderskor

Under år 2020 och 2021 bedrevs projektet Växa tryggt i samarbete mellan Mama Mia Livets BVC och socialförvaltningens råd- och stödenhet. En socialrådgivare följde med BVC-sköterskor på hembesök till förstföderskor enligt ett nationellt framtaget program som kompletterar BVC:s ordinarie hembesöksprogram.

Genom befintliga familjecentraler samt nya och fortsatta samarbeten mellan socialförvaltningen och BVC Fagerängen och Mama Mia Livets BVC kommer insatser inspirerade av Växa tryggt att utvecklas under år 2023.

Kulturstödjare

Under hösten 2022 och hela 2023 bedriver familjecentralen Bryggan ett projekt finansierat av Länsstyrelsen där en kulturstödjare har anställts. Kulturstödjarens roll är att fungera som brygga mellan familjecentralens insatser och utlandsfödda föräldrar för att öka målgruppens deltagande i familjecentralens aktiviteter.

Kommentar

Gedigna åtgärder har genomförts för att uppnå målet att erbjuda generellt föräldrastöd och ge alla föräldrar i kommunen samma möjlighet att ta del av stöd och hjälp. Föräldrastödet är varierat och riktar sig till föräldrar med barn i olika åldrar och livssituationer. Stödet fortsätter att utvecklas och utökas under år 2023.

Indikatorn för målet; antal föräldrar som deltar i föräldrastödsprogram, speglar dock inte huruvida målet om att erbjuda samma möjlighet till stöd för alla föräldrar uppfylls. Se avsnitt 4 för förslag till åtgärder gällande uppföljningsbara mål.

Socialförvaltningens kartläggning identifierar behov av en bättre helhetsbild som synliggör samtliga insatser i kommunen, ökad förståelse för när olika insatser kopplas in och kännedom om hur verksamheterna ska göra för att koppla in olika insatser, samt god förmåga att anpassa stödet till föräldrar i takt med att samhället förändras och nya utmaningar i föräldraskapet framträder. Dessa frågor arbetar den nya enheten för förebyggande arbete barn och unga aktivt med. Deras arbete kan följas bland annat via Instagram: @forebyggandetrelleborg

Utvecklingsområde: samverkan kring barns och ungas lärande

Att klara skolan är en av de enskilt viktigaste faktorerna för barns och ungas utveckling och välmående. Det minskar risken för utanförskap och ohälsa och motiverar till samhällsengagemang och fortsatt goda prestationer. Att känna sig sedd och vara en del av en gemenskap är också viktigt för att stimulera lärande. Utvecklingsområdet fokuserar på hur fler aktörer än skolan kan bidra och inspirera till lärande.

Strategin identifierar behovet av en kartläggning av berörda aktörers aktiviteter som kan ha positiv inverkan på barns och ungas lärande för att få mer kunskap om hur detta ser ut. En enkätundersökning har gjorts bland kommunens föreningar, bolag och förvaltningar under år 2021.

Mål

Ökad samverkan kring barns och ungas lärande.

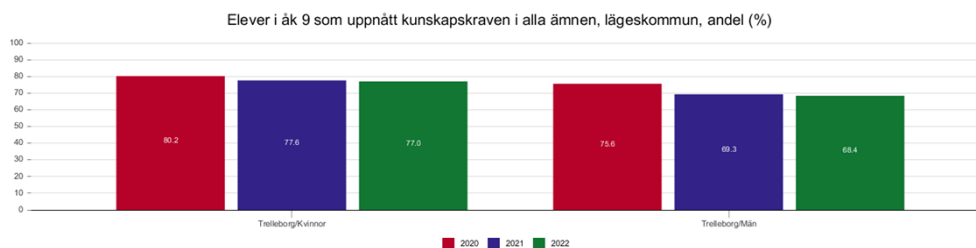
Indikator

Andel flickor och pojkar i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen.

Uppföljning av indikator

År 2022 uppnådde totalt 72,5 procent av eleverna kunskapskraven i alla ämnen, vilket innebär att både flickor och pojkar uppnådde kraven i lägre grad än år 2021 och år 2020. Det är också lägre än rikssnittet för samtliga tre år. Däremot ökar andelen elever som är behöriga till ett yrkesprogram (totalt 89,2 procent).

Flickor uppnådde kunskapskraven i högre grad än pojkar. År 2022 uppnådde 77 procent av flickorna och 68,4 procent av pojkarna kunskapskraven. Flickorna har därmed backat ca 3 procentenheter sedan år 2020, och pojkarna ca 7 procentenheter (bland pojkar alltså en mer än dubbelt så stor minskning).

Källa: Skolverket/Kolada. Statistiken avser andel elever med godkänt betyg i alla ämnen som ingått i elevens utbildning. Andelen beräknas på de elever som fått eller skulle ha fått betyg enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet (elever som saknar godkänt betyg i alla ämnen ingår). Med lägeskommun avses elever i kommunala och fristående skolor i kommunen oberoende av var de är folkbokförda.

Övriga aktiviteter

Här redogörs för ett urval aktiviteter inom samverkan för lärande som har genomförts under år 2021-2022 eller är pågående:

Enkätundersökning föreningar, bolag och förvaltningar

En enkätundersökning har gjorts bland kommunens föreningar, bolag och förvaltningar. Tjugo föreningar och sex bolag och förvaltningar svarade på enkäten.

Resultatet visar att

- hälften av föreningarna har ett samarbete med skolor eller förskolor, vissa vid enstaka tillfällen och andra mer kontinuerligt.
- Tre av fyra svarande föreningar erbjuder barn och unga att göra läxor i samband med aktiviteter. Flera andra vill eller planerar att erbjuda det.

- Idrott och hälsa, ledarskap och beteendevetenskap var de tre ämnen som flest föreningar bidrar inom. Därefter kom kultur, dans, konst och musik samt svenska och samhällskunskap. Flera svar nämnde också respekt, moral, etik och att visa hänsyn som viktiga områden för lärande som föreningarna bidrar till. Det kan handla om respekt för regler och förmåga att ta emot instruktioner, att en aktivitet som utövas i naturnära områden kräver hänsyn till djur och växter, möjlighet till rekrytering till ledarroller bland aktiva unga, relationskompetens och att utveckla självkänsla.
- Flera svar lyfter det organiska och informella lärandet som sker hela tiden oavsett den formella aktiviteten.
- Vissa lyfter konkreta förslag kring samverkan med skolan genom exempelvis en ämneslektion i en idrottshall eller badhus.
- Vissa lyfter utmaningar med skolsamverkan så som bristande engagemang eller förståelse för föreningens verksamhet.

Resultatet av enkätundersökningen bland bolag och förvaltningar visar att

- Fem av sex svarande har ett samarbete med skolor eller förskolor. Det kan exempelvis handla om skapande aktiviteter, matematikprojektet ”Smart matte” och att erbjuda praktik och feriejobb, vilket fem av sex svarande gör. Ingen erbjuder läxhjälp.
- Kultur, dans, konst och musik och samhällskunskap var de ämnen som flest bolag och förvaltningar bidrar inom. Därefter kom svenska, matematik och idrott och hälsa.

En miljon idéer skapar samarbeten

I medborgarbudgeten ”En miljon idéer” samverkar förvaltningar med skolor och föreningar för att öka kunskap om demokratiska processer bland barn och unga och öka delaktighet i lokalsamhället. Gymnasieelever på byggprogrammet har exempelvis förverkligat en av medborgarnas förslag – att bygga fyra enklare omklädningsbåsar till stränder och badplatser längs kusten.

Läsfrämjande, kreativitet och skapande inkluderar

Uppsökande läsfrämjande och skapande aktiviteter som biblioteket och kulturskolan genomför bidrar till lärande och utveckling. Ett viktigt mervärde är att de även når barn och unga från hushåll där tillgång till böcker och annan kultur är begränsad eller som inte har råd att ta del av avgiftsbelagd kursverksamhet.

Teknikexperiment för tjejer i företagssamarbete för ökad jämställdhet

För att göra teknik tillgängligt för fler tjejer, som är underrepresenterade på gymnasieprogram med teknisk inriktning, genomförde Söderslättsgymnasiet i samverkan med ett stort svenskt industriföretag workshoppar där tjejer fick prova på teknikexperiment och aktiviteter.

Praktikplatser och feriejobb

Förvaltningar och bolag bidrar genom att erbjuda praktikplatser och feriejobb till lärande såväl om arbetslivet generellt som specifika yrkesroller och sakkunskaper.

Mående och lärande hänger ihop

Lärande kan också gynnas indirekt till exempel genom att förebygga psykisk ohälsa med hjälp av dans som projektet ”Dans för hälsa” i samverkan mellan kulturskolan och elevhälsan gör. Även genom att förebygga mobbning, hot och

vård i skolmiljön skapas bättre förutsättningar för att ta till sig kunskap, vilket samverkansarbetet Tryggare Trelleborg bidrar till.

Kommentar

Samverkan för barns och ungas lärande sker mellan många aktörer i offentlig, privat och ideell sektor. Vissa insatser har mer direkt koppling till lärande och det är lätt att identifiera sambandet mellan aktivitet och resultat i form av ökad kunskap, medan andra insatserns påverkan är indirekt eller gynnar möjligheter att lära på längre sikt. I dessa fall är det svårare att göra enkla samband mellan aktivitet och resultat.

Föreningars aktiviteter bidrar till informellt och organiskt lärande inte bara inom det ämne som aktiviteten handlar om utan även om exempelvis demokratiska processer och organisering, ledarskap, hälsa, sociala relationer och integritet.

Mer omfattande analys och uppföljning behövs dock för att kunna dra slutsatser av samband mellan indikator – skolresultaten – och denna typ av samverkan. De är dock mycket viktiga för barns utveckling. ”Rörelsesatsning i skolan” som främjar fysisk aktivitet i samverkan mellan skolor och RF SISU Skåne har till exempel påvisat att insatsen gör att eleverna presterar bättre och klassrummen blir lugnare.

Att andel elever som klarar alla kunskapskrav har minskat kan ha flera olika orsaker. En möjlig delförklaring kan vara coronapandemins konsekvenser för både elever och personal, med sjukfrånvaro, distansarbete och utmaningar med samverkan och inställda fysiska aktiviteter.

Det är dock svårt att klarlägga samband mellan målet och indikatorn. Indikatorn andel elever som uppnått kunskapskraven speglar inte direkt huruvida målet om ökad samverkan kring barns och ungas lärande är uppfyllt. Målet ökad samverkan är dessutom svårt att utvärdera eftersom ingen baslinje finns att mäta mot.

Strategin fastslår att ytterligare en lämplig indikator behöver tas fram för att mäta engagemanget/samverkan kring barns och ungas lärande. Se avsnitt 4 för förslag till åtgärder gällande uppföljningsbara mål.

Utvecklingsområde: en meningsfull fritid

Att barn och unga har en meningsfull fritid är en viktig skyddsfaktor mot flera former av utanförskap som föranleder till exempel psykisk ohälsa och kriminalitet. En strukturerad fritid kan stärka en rad olika förmågor, öka skoltrivsel och påverka den fysiska och psykiska hälsan positivt. Nationell statistik visar att barn vars föräldrar är låginkomsttagare har mindre strukturerad fritid än andra. Unga som bor i utsatta områden och i glesbygd upplever att möjligheterna till en meningsfull fritid är sämre än de som bor i andra områden.

Trelleborgs kommun har ett rikt föreningsliv som bidrar till barns och ungas fysiska, mentala och sociala utveckling. Många barn och unga har trots detta en alltför stillasittande vardag.

Mål

Alla barn och unga har en aktiv fritid

Indikator 1

Deltagartillfällen i idrottsföreningar bland pojkar och flickor, antal/invånare 7-20 år

Indikator 2

Elever i musik- eller kulturskola som andel av invånare 6-15 år

Uppföljning av indikatorer

Antal deltagartillfällen i idrottsföreningar per invånare 7-20 år var totalt 28,5 för år 2021. För flickor var det 20 och för pojkar 36,6 tillfällen.

Pojkar och unga män deltar vid aktiviteter i idrottsföreningar i betydligt större utsträckning än flickor och kvinnor. Skillnaden har ökat mellan år 2020 och 2021, när ännu färre flickor samtidigt som fler pojkar deltog i idrottsföreningarnas aktiviteter.

Andel elever 6-15 år i musik- eller kulturskola var 6,6 procent år 2020. 7,3 procent av flickorna och 6 procent av pojkarna deltar. Flickor deltar således i musik- eller kulturskola i något större utsträckning än pojkar.

Källa: Riksidrottsförbundet/Kolada. Antal deltagartillfällen i åldern 7-20 år i LOK-stödsberättigade idrottsföreningar under året, dividerat med antal invånare 7-20 år den 31/12. Deltagartillfällen är summan av antalet närvarande deltagare i av RF godkända sammankomster för vilken föreningen sökt LOK-stöd (statligt lokalt aktivitetsstöd). LOK-stödet ges till aktiviteter för pojkar och flickor 7-20 år. En sammankomst är en ledarledd gruppaktivitet inriktad mot föreningens idrottsliga verksamhet.

Källa: Kulturrådet/Kolada. Antal unika individer 6-15 år som går i musik- eller kulturskola dividerat med alla invånare 6-15 år (strategin beskriver indikatorn som "elevplatser i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7-15 år" men uppföljningen redovisar tillgängligt nyckeltal som formulerat i Kolada: elever i musik- eller kulturskola, 6-15 år, andel (%)).

Övriga aktiviteter

Här redogörs för ett urval aktiviteter inom främjande av en meningsfull fritid som har genomförts under år 2021-2022 eller är pågående:

Aktiv gemenskap på Fagerängen

Ett samarbete mellan kultur- och fritidsförvaltningen, Trelleborgs idrottsallians, RF-SISU Skåne och KlaraBo har gett barn, unga och vuxna på Fagerängen möjlighet till spontan utomhusaktivitet varje tisdag eftermiddag mellan maj och september 2022. Föreningarna och fritidsgården har erbjudit lek, sport och rörelse gratis och för alla åldrar i satsningen ”Aktiv gemenskap”. Tack vare medel från Socialstyrelsen ska satsningen fortsätta inomhus under våren 2023.

Kulturgarantin

Alla barn från fyra års ålder upp till årskurs 9 erbjuds årligen minst ett professionellt kulturutbud genom kommunens egna kulturinstitutioner. Tvåornas kör, ”för hundra år sen” på Kulturmagasinet, femåringarnas bokparad och Vikingatider på Trelleborg är några exempel. Elva olika program erbjuds med sammanlagt 115 bokningar i kulturgarantiprogrammet.

Aktivitetsråd

Inom kultur- och fritidsförvaltningen pågår ett dialogarbete för att utveckla Aktivitetsråd genom samverkan mellan fritidsgårdar, föreningar och ideella nätverk samt församlingar och trossamfund.

Motorburen ungdom

Arbetet med att ta fram en strategi gällande motorburen ungdom som involverar berörda grupper pågår i en arbetsgrupp kopplad till Tryggare Trelleborg. Detta sker i dialog med Trelleborgs motorklubb, Aktiv ungdom och motorburna ungdomar i kommunen. Syftet med strategin är att minska risken för olyckor och förekomsten av ordningsstörningar. Strategin beräknas bli klar under år 2023.

Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS)

Kontinuerliga informationsinsatser görs i syfte att öka föräldrars kunskap om ANDTS. Informationskampanjen ”Varannan vatten” genomfördes under år 2022. Den riktar sig till målgruppen 18 år och uppåt och syftet är att upplysa om fördelarna med, att i samband med alkohol, dricka vartannat glas med vatten.

Trelleborg och ytterligare fem skånska kommuner deltar i ett utvecklingsarbete för att lära av varandra och hitta fungerande arbetsmetoder för att motverka ”öppna drogsener” – en geografisk, bestående plats där bruk och försäljning av narkotika sker offentligt. Länsstyrelsen Skåne samordnar arbetet, som följs av forskare vid Malmö Universitet.

Kommentar

I Trelleborg arbetar många olika aktörer för att barn och unga ska få tillgång till en meningsfull fritid.

Flickor deltar som elever i musik- eller kulturskola i något större utsträckning än pojkar. Data saknas för en jämförelse med riksnivån.

Pojkar och unga män deltar vid aktiviteter i idrottsföreningar i större utsträckning än pojkar i övriga Skåne, och betydligt större utsträckning än flickor och kvinnor.

Skillnaden har ökat mellan år 2020 och 2021, när än färre flickor deltog samtidigt som fler pojkar deltog i idrottsföreningars aktiviteter. Skillnaden följer samma tendens som på riksnivå men är något större i Trelleborg. Pojkarna tar också del av fritidsgårdarnas aktiviteter i högre utsträckning. En djupare analys behövs för att fastställa orsaker och öka kunskapen om hur flickor önskar ta del av aktiviteter som kan berika deras fritid och välmående.

Arbete åt alla och god framtidstro

Goda möjligheter till utbildning och arbete är viktigt för att barn och unga ska se positivt på sin egen och samhällets framtid. Barn och unga behöver god kännedom om arbetsmarknaden och arbetslivet anpassad till sin ålder och utvecklingsnivå, samt få möjlighet att skapa kontakter och lära sig mer om olika yrken.

Fler arbetsplatser i Trelleborg kan bidra till att förverkliga detta genom att erbjuda studiebesök, ta emot praktikanter och skapa möjligheter till sommarjobb och anställningar för unga.

Mål

Alla barn ska ha god framtidstro

Indikator 1

Andel pojkar och flickor som ser mycket eller ganska ljust på framtiden.

Indikator 2

Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning.

Uppföljning av indikatorer

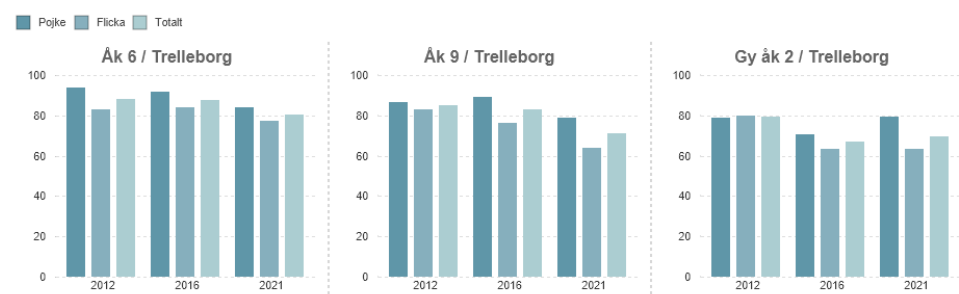
I årskurs 6 ser 77 procent av flickor och 84 procent av pojkar mycket eller ganska ljust på framtiden år 2021.

I årskurs 9 är framtidstron mindre ljus generellt. 64 procent av flickor och 79 procent av pojkar ser mycket eller ganska ljust på framtiden. Flickor ser i betydligt lägre grad ljust på framtiden än pojkar.

Även i årskurs 2 på gymnasiet ser flickor i betydligt lägre grad ljust på framtiden, 66 procent jämfört med 79 procent bland pojkarna. Siffrorna är avrundade till närmaste heltal.

Flickor i Trelleborg har också mindre ljus framtidstro än snittet i Skåne, medan pojkar ser ljusare på framtiden än enligt snittet för Skåne. Folkhälsoundersökningar och skolenkäter visar också att flickor upplever stress och känner sig otrygga i större utsträckning än pojkar.

Mycket eller ganska ljus framtidstro (2012-2021)

Källa: Folkhälsorapport Barn och unga 2021

När det gäller studier och arbetsliv var 82,9 procent av unga vuxna etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter fullföljd gymnasieutbildning år 2020.

Kvinnor är etablerade i större utsträckning än män, vilket följer samma tendens som när det gäller uppnådda kunskapskrav i årskurs 9 (se utvecklingsområdet Samverkan kring barns och ungas lärande).

Källa: SCB och Skolverket.

Etablerad på arbetsmarknaden är den som är sysselsatt enligt sysselsättningsregistrets definition (november månad), inte har några händelser som indikerar arbetslöshet eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder som inte är att betrakta som sysselsättning samt har haft en arbetsinkomst som inte understiger en gräns som är olika för varje år beroende på den genomsnittliga procentuella löneutvecklingen.

Studier avser både högskolestudier och annan studiemedelsberättigad utbildning som t.ex. komvux eller folkhögskola. Studier avser både högskolestudier och annan studiemedelsberättigad utbildning som t.ex. komvux eller folkhögskola.

Övriga aktiviteter

Här följer ett urval aktiviteter inom arbete och framtidstro som har genomförts under år 2021-2022 eller är pågående:

Människan i kommunen

Satsningen Människan i kommunen syftar till att öka kunskapen hos unga om kommunens uppdrag och yrkesroller. Arbetsmarknads- och bildningsförvaltningen genomför i samverkan en rad insatser:

- aktiviteter för att öka antalet feriejobb och prao

- information och inspiration genom föreläsningar i samarbete med näringslivet och "Framtidståget"
- arbetsmarknadskunskap och "Ungas möjligheter" för elever i årskurs 9
- insatser riktade mot ungdomar med försörjningsstöd och avhoppare från studier eller arbete (genom det kommunala aktivitetsansvaret, KAA)

740 unga i feriejobb

I Trelleborg utökades budgeten för feriearbete så att fler än dubbelt så många unga kunde få sommarjobb år 2022 jämfört med året innan. Samtliga ungdomar som sökte feriejobb, omkring 740 personer, fick möjlighet. Feriejobben gynnar ungas utveckling, självständighet och kan vara ett första steg på vägen ut i arbetslivet. De möjliggör kunskap om kommunen som arbetsgivare och dess olika yrkesroller.

Utvecklingsarbete med hållbarhet och entreprenörskap i fokus

Ett utvecklingsarbete kring feriejobben har planerats och kommer att genomföras under 2023. En kommunikationsplan och mer samverkan (mellan exempelvis elevrepresentanter, företag och förvaltningar, fritidsledare och trygghetsvärdar) ska skapa fler långsiktiga kontakter mellan ungdomar och arbetsplatser.

För att främja entreprenörskap kommer ungdomar få lära sig mer om företagsamhet och stöd och inspiration för att testa en egen affärsidé i samband med feriejobbet genom konceptet "Ungdrive".

Kommentar

Pojkar har generellt mer positiv framtidstro än flickor. Enligt statistik trivs de också bättre i skolan, samtidigt som de har sämre skolresultat än flickor. Vissa studier visar att en del av förklaring helt enkelt är att de studerar mindre. Flickor har generellt sämre framtidstro än pojkar, och folkhälsoundersökningar visar att de också oftare upplever stress och känner sig otrygga i större utsträckning. De tar även del av fritidsaktiviteter i lägre utsträckning.

Arbetsmarknadsförvaltningen arbetar aktivt med kommunikation och samarbeten med arbetsgivare för att skapa jobbomöjligheter för unga runt om i kommunen – en förutsättning för att fler arbetsplatser i Trelleborg ska öppna upp möjligheter för unga. En djupare analys av vad ferieperioden leder till för ungdomarna planeras också.

Hållbara livsmiljöer

Strategin fastslår att barn och unga ska ha goda uppväxt- och livsvillkor oavsett var i Trelleborgs kommun de bor. De ska kunna röra sig tryggt och säkert utomhus och det ska finnas platser för lek och social samvaro i närmiljön. Det främjar både hälsa och trygghet.

Ett fokusområde och en arbetsgrupp inom ramen för Tryggare Trelleborg, Bo tryggt, arbetar med trygghetsfrämjande insatser i bostadsområden. Det är också ett område som ständigt beaktas i stadsplanering och samhällsbyggnadsprojekt.

I och med att barnkonventionen är lagstadgad sedan år 2020 förtydligas även kraven bland annat på barns delaktighet och hänsyn till barns bästa i beslut som rör dem.

Mål

Barn och unga ska känna trygghet i sina bostadsområden

Indikator

Andel pojkar och flickor som är trygga i sitt bostadsområde.

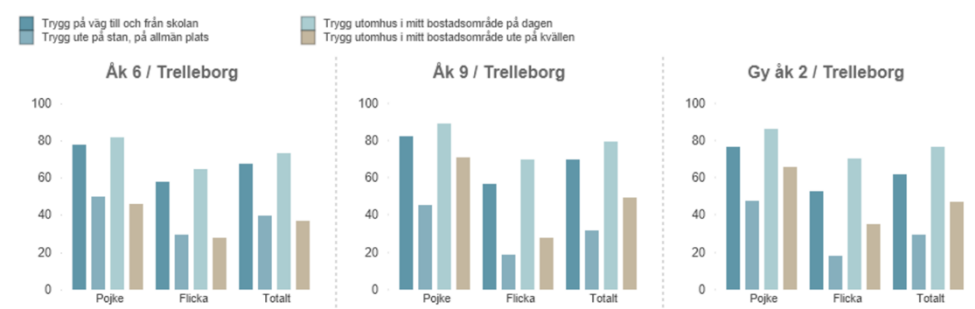
Uppföljning av indikator

28 procent av flickor och 46 procent av pojkar i årskurs 6 känner sig trygga i det egna bostadsområdet på kvällstid år 2021.

I årskurs 9 är skillnaderna mellan flickor och pojkar ännu större. 27,5 procent av flickor och 71 procent av pojkar känner sig trygga i sitt eget bostadsområde på kvällen.

I årskurs 2 på gymnasiet känner 35 procent av flickor och 66 procent av pojkar sig trygga i bostadsområdet på kvällstid. Siffrorna är avrundade till närmaste heltal.

Trygg i bostadsområde, på väg till och från skolan samt på allmän plats (2012-2021)

Källa: Folkhälsorapport Barn och unga 2021

I Folkhälsorapport Barn och unga 2021 framkommer svar på frågor om barn och unga känner sig trygga utomhus på väg till/från skolan, på stan/allmän plats, i eget bostadsområde på dagtid samt och på kvällstid. Andelen inkluderar de som svarat ”ja, alltid.”

Övriga aktiviteter

Här följer ett urval aktiviteter som har genomförts inom hållbara livsmiljöer under år 2021-2022 eller är pågående:

Kartläggning och trygghetsvandring

Inom Tryggare Trelleborg har en kartläggning av offentliga miljöer och eventuella åtgärdsbehov genomförts i samverkan mellan ungdomar, näringsliv och berörda förvaltningar. Kartläggningen är gjord utifrån polisens brottsrubriceringar och trygghetsmätning. Kvällsvandring i stadsparken är genomförd och risker har identifierats. Ett rapporteringsverktyg för rapportering av otrygga platser är framtagen och lanserad.

Säkra skolvägar

Under ledning av tekniska serviceförvaltningen pågår sedan flera år ett aktivt arbete för att göra trafikmiljöerna kring barn och ungas skolväg trygga och trafiksäkra, samt att öka andelen barn som går, cyklar eller åker kollektivtrafik till

skolan. Varje år görs en lokal enkätundersökning om barns skolvägar. Några aktiviteter som genomförts under år 2022 och 2021 är:

- Cykelworkshop på Serresjöskolan inspirerad av NTF:s cykelteknikbana i ett samarbete mellan kommunen och polisen.
- Anläggandet av separerad gång- och cykelbana längs Bruksgatans norra del slutfördes och en ny gång- och cykelväg har anlagts längs Allmogevägen vid Pilevallskolan.
- Hastighetssäkring med övergångsställe på Frans Malmros gatan mellan Liljeskolan och Granlunda förskola.
- Trafikenheten har vidareförmedlat utbildningsmaterial om trafikfrågor till bildningsförvaltningens pedagoger.

Nattvandringarna

Genom att öka vuxennärvaro på offentliga platser där barn och unga rör sig under kvälls- och nattetid verkar nattvandringarna för att öka tryggheten i kommunen. Information och utbildning erbjuds till föreningar för att fler ska medverka. En överenskommelse om samverkan har gjorts mellan Trelleborgs kommun, Stiftelsen Nattvandring.nu och Nattvandring Trelleborg och Tryggare Trelleborg har beviljats 50 000 kronor för år 2023 med syfte att engagera lokala föreningar i nattvandring vid evenemang och på helger och lov.

Trygg skola

Trygg skola är ett pågående samverkansarbete inom Tryggare Trelleborg som bland annat omfattar en kartläggning av tryggheten på Pilevallskolan som är pilotskola för satsningen. Arbetet har påbörjats under 2022 och planer för ett skol-EST (samverkansformen Effektiv samordning för trygghet) likt det som sker på kommunövergripande nivå håller också på att ta form.

Effektiv samordning för trygghet

I Effektiv Samordning för Trygghet, EST, samverkar kommunen och polisen regelbundet. Med veckoavstämningar tas en gemensam lägesbild fram kring aktuella händelser. Deltar gör representanter från fastighetsavdelningen, säker skolväg, socialförvaltningen, trygghetsvärdarna och säkerhetssamordnare.

Kommentar

Kommunen har under flera år gjort stora satsningar på trygghetsfrågor, bland annat genom effektiv samordning för trygghet (EST), trygghetsvärdarna och samverkansarbetet Tryggare Trelleborg. Det systematiska arbetet har ökat tryggheten generellt bland medborgarna i kommunen, enligt polisens årliga trygghetsmätning.

Genomgående känner sig pojkar betydligt tryggare än flickor. Flickors otrygghet i sina egna bostadsområden är påtaglig i folkhälsoundersökningen.

Lyssna på barn och unga

Barns och ungas inflytande och delaktighet – i sina egna liv och i samhället – är grundläggande byggstenar i ett demokratiskt samhälle. Det ökar kunskapen om

demokratiska processer, gör det lättare att stå upp för egna och andras rättigheter och stärker tilliten till andra.

Trelleborgs kommun arbetar med många olika forum för dialog med medborgare, bland annat genom kundtjänst, medborgarförslag, som en del av kärnverksamheten i skola och fritidsverksamheter samt i möten mellan förtroendevalda och kommuninvånare.

Den senast genomförda LUPP-enkäten 2019 (lokal uppföljning av ungdomspolitik) visade att många ungdomar i Trelleborg har ett samhällsengagemang men inte vet hur de ska kanalisera det. En lärdom från de sommarjobbade ungdomarnas arbete med ett förslag till ungdomsråd var att det pågår många stora projekt i kommunen (exempelvis planering av stadsdelen Sjöstaden) som ungdomar inte vet något om.

Mål

Barn och unga ska känna tillit till samhället

Indikator

Andel pojkar och flickor som känner låg tillit till andra människor

Uppföljning av indikator

I årskurs 6 har 62 procent av flickor och 48 procent av pojkar låg tillit till andra människor.

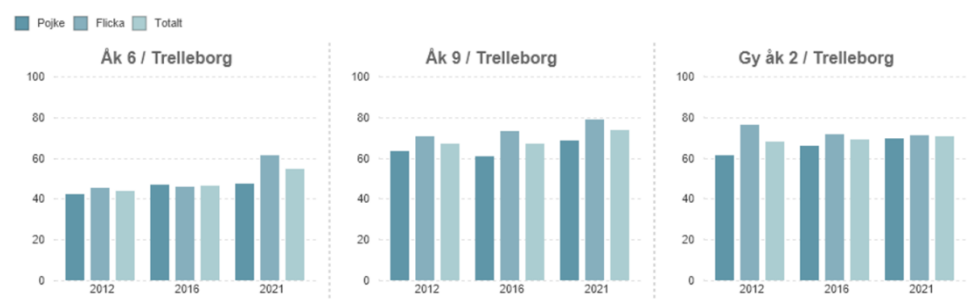
I årskurs 9 har 79 procent av flickor och 68 procent av pojkar låg tillit till andra.

På gymnasiet har 71 procent av flickorna och 70 procent av pojkarna i årskurs 2 låg tillit till andra människor.

Tilliten är generellt lägre i Trelleborg jämfört med Skånes genomsnitt. Lägst är den bland flickor i årskurs 9 där omkring fyra av fem inte känner tillit till andra.

Andelen barn och unga som har låg tillit till andra människor har ökat sedan 2016 (undantaget bland pojkar i årskurs 6 och flickor i årskurs 2 i gymnasiet). Tydligast är ökningen bland flickor i årskurs 6.

Låg tillit till andra människor (2012-2021)

Källa: Folkhälsorapport Barn och unga 2021

Övriga aktiviteter

Här följer ett urval aktiviteter inom dialog och delaktighet som har genomförts under år 2021-2022 eller är pågående:

Trygghetsvärdarna bygger tillit

Kärnan i trygghetsvärdarnas uppdrag är att möta och ha dialog med unga i Trelleborgs kommun där de befinner sig. De har kontinuerliga samtal och en unik position för att främja delaktighet och bygga relationer med ungdomar i sitt dagliga arbete.

Ungdomspolitiskt forum

Under sommaren 2022 fick en grupp ungdomar sommarjobb i kommunen med uppdraget att ta fram ett förslag till ungdomspolitiskt forum. Syftet är att öka ungdomars delaktighet i lokalsamhället, kunskap om demokrati och erfarenheter av demokratiska processer i praktiken.

Förslaget lyfte bland annat vikten av att unga representanter bosatta i olika delar av kommunen deltar samt hur rådet kan arbeta för att ge stöd till de förtroendevalda i ungdomspolitiska frågor. Förslaget bearbetades och presenteras för arbetsmarknadsnämnden i början av år 2023.

Medborgarbudgeten ”En miljon idéer”

Medborgarbudgeten ger kommuninvånare möjlighet att lära sig mer om demokrati och att prioritera satsningar genom att själva vara aktiva i att ge förslag på saker som kan utvecklas och medverka i hela processen från förslag till invigning. Inom medborgarbudgeten uppmuntras skolor och föreningar att ta fram förslag på investeringar som gynnar närområdet. Flera lekplatser, hinderbanor och andra platser för lek och rekreation har förverkligats.

Landsbygdsstrategin

Även i kommunens landsbygdsstrategi finns strävan att utveckla arbetet för att inkludera barn och unga. I ett samarbete mellan enheten för hållbar utveckling och gymnasieskolan har ett projekt där gymnasieelever skriver dikter om sin relation till landsbygden påbörjats, som ska resultera i en poesisinga med skyltar i en av kommunens byar under våren 2023.

Kommentar

Medborgarnas delaktighet och inflytande är en grundläggande, lagstadgad del av den offentliga förvaltningen och kommunens uppdrag. Många verksamheter lyssnar på barn och unga i hög grad. Men arbetet behöver också förstärkas, samordnas och systematiseras inom flera områden, bland annat för att säkerställa att lagstiftningen kring barns rättigheter efterlevs och för att ta vara på medborgarnas resurser och engagemang.

Det behövs enligt barnbokslutet en kommunövergripande struktur då det gäller barnrättsperspektiv i ärendehantering och ett gemensamt arbetssätt angående barnkonsekvensanalyser, samt ett systematiskt arbete som syftar till att säkerställa barns och ungas delaktighet och inflytande.

Indikatorn mäter tilliten till andra människor och inte specifikt till samhällsinstitutioner, medan målet avser tillit till samhället generellt. Det är

således svårt att fastställa när vi har uppnått målet att barn och unga ska känna tillit till samhället.

4. Förslag till åtgärder

Nedan följer övergripande förslag till åtgärder för strategins fortsatta genomförande utifrån resultatet av uppföljningen:

- Mål och indikatorer behöver justeras så att de matchar varandra och så att indikatorerna mäter utvecklingen och måluppfyllelsen.
- Strategi för social hållbarhet är idag begränsad till att omfatta barn och unga. Den föreslås omarbetas för att fungera som ett strategiskt huvuddokument för kommunens riktning inom området social hållbarhet. Syftet med denna samordning är att göra arbetet med planering, genomförande och uppföljning enklare, mer effektivt och kvalitativt med uppföljningsbara mål och indikatorer samt att motverka parallella uppföljningsprocesser vilket underlättar förvaltningarnas arbete och rapportering.
  - Den bör inkludera fler grupper av medborgare (till exempel äldre som enligt demografiska prognoser kommer att öka kraftigt i antal vilket kommer att påverka kommunen både som arbetsgivare och i relation till invånarna).
  - Den bör inkludera eventuella områden inom social hållbarhet som saknar styrdokument eller där flera olika strategier och handlingsplaner reglerar arbetet.
  - Den bör inkludera en struktur för kommunkoncernens arbete med att säkerställa barnrättsperspektiv.
- Enligt strategin ska en handlingsplan tas fram, vilket ännu inte har gjorts. I stället för en separat handlingsplan föreslås varje förvaltning och bolag utifrån sina verksamhetsområden kontinuerligt i samband med årsuppföljning se över och prioritera aktiviteter för arbetet med att förverkliga strategin. Detta bör implementeras efter revidering och i samverkan mellan berörda förvaltningar under år 2024.